

MAŽOSIOS LIETUVOS REGIONINĖS ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2020-06-30 Nr. MLTP-2

Klaipėda

Posėdžio laikas: 2020 m. birželio 30 d. 11.00 val.

Posėdžio vieta: Klaipėdos miesto savivaldybės etnokultūros centras (Daržų g. 10, Klaipėda).

Posėdžio pirmininkė Vilma Griškevičienė

Posėdžio sekretorė Regina Jokubaitytė

Dalyvavo: Dalia Želvytė-Mockuvienė, Indrė Skablauskaitė, Milda Kontrimė, Silva Pocytė, Birutė Servienė, Saulius Sodonis, Ingrida Kuperskienė, Ramunė Pečiukonytė, Elena Tarvainienė, Vilma Griškevičienė, Liudvika Burzdžiuvienė.

Nedalyvavo: Asta Strumilienė, Ingrida Jokšienė, Arvydas Griškus, Nijolė Sliužinskienė, Jonas Tilvikas, Zita Genienė, Danutė Naujokienė, Rasa Gailiuvienė, Romena Savickienė.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl pritarimo darbotvarkei.
2. Dėl etnografinio Mažosios Lietuvos regiono viešinimo TV laidose. Pranešėja Vilma Griškevičienė.
3. Dėl konkurso „Etnokultūrinė kaimo turizmo sodyba 2020“ organizavimo regione. Pranešėja Regina Jokubaitytė.
4. Dėl konkrečių pasiūlymų Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos šimtmečio sukakties progai (Klaipėdos miesto iniciatyva). Pranešėja Vilma Griškevičienė.
5. Dėl „gyvųjų muziejų“ statuso įteisinimo ir veiklos reglamentavimo. Pranešėja Vilma Griškevičienė.
6. Dėl bendro regiono renginių, skirtų Tautodailės, Eugenijos Šimkūnaitės metams sąvado koregavimo. Pranešėja Regina Jokubaitytė.

7. Kiti klausimai.

1. SVARSTYTA. Darbotvarkei pritarta bendru sutarimu.

Regina Jokubaitytė pristatė naujas regioninės tarybos nares: Dalią Želvytę-Mockuvienę, kurią delegavo Klaipėdos miesto savivaldybės administracija vietoj Eglės Deltuvaitės ir Ingridą Kuperskienę, kurią delegavo Rambyno regioninio parko administracija vietoj Giedrės Skipitienės.

Vilma Griškevičienė pasiteiravo, ar nėra prieštaraujančių darbotvarkei ir pasiūlė pritarti bendru sutarimu. Regina Jokubaitytė pasidžiaugė žinia, kad į nacionalinio nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą įtraukti Mažosios Lietuvos delmonai ir Kuršių marių burvalčių vėtrungių gamyba. Ji pasiūlė, kad prieš posėdį būtų pristatyta paroda apie autentiškus rekonstruotus delmonus, pristatė autorės dr. Eleną Matulionienę ir Ievą Matulionytę.

NUTARTA. Darbotvarkei pritarti bendru sutarimu.

2. SVARSTYTA. Dėl etnografinio Mažosios Lietuvos regiono viešinimo TV laidose.

Pirmininkė Vilma Griškevičienė informavo, kad Etninės kultūros globos taryba Vilniuje gavo Mažosios Lietuvos gyventojų Robert August laišką dėl netinkamo Mažosios Lietuvos regiono viešinimo LNK laidoje. Šį laišką gavo visi regioninės tarybos nariai. Ji akcentavo, kad ši problema kartojasi.

Regioninė Mažosios Lietuvos etninės kultūros globos taryba ir jos nariai šią problemą jau ne kartą bandė spręsti.

Elena Tarvainienė pažymėjo, kad reikia būti neabejingais ir pamačius klaidingą informaciją ar situaciją būtina reaguoti. Jos nuomone situacija kartojasi nes apie šį Mažosios Lietuvos regioną dar mažai kalbama, apie jo istoriją mažai žinoma tiek čia gyvenantiems, tiek kituose Lietuvos regionuose.

Ramunė Pečiukonytė pritarė, kad mažai reklaminės informacijos apie Mažosios Lietuvos regioną. Turėtų vietos tautodailininkai, kūrėjai atsigręžti į regiono etninės kultūros išskirtinumą ir viešinimą.

Liudvika Burzdžiuvienė paantrino, kad nors ir nemažai yra daroma sklaidos klausimu, bet vis tiek neužtenka. Didžioji Lietuva negali mylėti to, ko nepažįsta. Reikia kurti planą, kaip nuosekliai pristatyti mūsų regioną kituose Lietuvos etnografiniuose regionuose: rodyti, aiškinti, pristatyti šio regiono išskirtinumą. Jos nuomone proveržis įvyks, kai bus patvirtinta oficialiai etnografinio Mažosios Lietuvos regiono heraldika, tada būsime atpažįstami.

Dalia Želvytė-Mockuvienė sakė, kad gal užtektų kreipimosi į informacines priemones. Silva Pocytė pasidžiaugė, kad situacija gerėja lyginant kaip buvo prieš 2 metus. Kaip pavyzdys yra vyskupo Kęstučio Kėvalo inauguracija, jos metu buvo pristatyti visi penki regionai. Reikia eiti į kitus regionus, pristatyti per parodas, dalyvauti viešuose renginiuose ir nešti žinią apie regiono išskirtinumo bruožus.

Milda Kontrimė akcentavo, kad padėtis negerės, kol Švietimo ministerija neįves mokyklose etninės kultūros pamokų dėstymo. Šiuo metu situacija yra tokia, kad regiono mokyklų vadovus ir pačius mokytojus reikia įtikinėti, kad etninė kultūra yra labai svarbus tautiškumo ugdymo pagrindas. Integracijos ir popamokinės veiklos neužtenka.

Indrė Skablauskaitė paantrino, kad ypač svarbus ugdymas. Vertinant LRT laidas dabar didžiausias dėmesys nukreiptas į dvarus.

Silva Pocytė priminė, kad visai neseniai radijo laidoje „Keliauk per Lietuvą“ kalbėjo puiki šio regiono žinovė Giedrė Skipitienė.

Regina Jokubaitytė paminėjo, kad per LRT+ programą rodoma nauja laida ETNOS „Saulė sodą sodino“, kurioje kalbinami žymūs kūrėjai, tautodailininkai, rodoma istorinė medžiaga apie regionų paveldo objektus. Laidoje „Atspindžiai“ dr. Birutė Strakauskaitė labai įdomiai pristatė knygą „Juodkrantės aukso amžius“.

Birutės Servienės nuomone, svarbu išgirdus neteisingą informaciją nelikti abejingais, o iškart reaguoti. Ji pasidalino praktika, kai paskambino LNK žinių prodiuseriai ir šiuo metu padėtis ištaisyta.

Regina Jokubaitytė priminė, kad skambino LTV „Auksinis protas“ prodiuseriui dėl neteisingos informacijos sklaidos apie regiono kultūros įvykius, objektus. Pastaruoju metu šioje laidoje kalbant apie Mažąją Lietuvą klaidų nebepastebima.

Saulius Sodonis informavo, kad jau eilę metų po visą regioną įsibėgėjo projektas „Vėtrungių kelias“, šiemet didelio susidomėjimo sulaukė Kafijos diena. Jo nuomone, daugiau turėtų būti regioną pristatančių suvenyrų. Siūlyti šią mintį tautodailininkams ir amatininkams.

Milda Kontrimė pabrėžė, kad trūksta grįžtamojo ryšio, kuris pasiteisina per edukaciją, ypač vaikams.

Regina Jokubaitytė informavo, kad birželio 9 d. EKG T posėdyje buvo atkreiptas dėmesys į Robert August laišką. Nutarta nusiųsti Lietuvos etnografinių regionų žemėlapi ir rekomendaciją televizijoms bei Hidrometeorologijos tarnybai, kad kalbant apie etnografinius Lietuvos regionus būtų pateikta teisinga informacija.

Vilma Griškevičienė informavo, kad šiomis dienomis Švietimo ministerija rengia naujas mokymo programas. Siūlo kreiptis į EKG T, kad taryba pateiktų pasiūlymus Švietimo ministerijai dėl etninės kultūros programų įgyvendinimo.

NUTARTA (bendru sutarimu):

1. Pastebėjus netikslumus, neteisingą informaciją TV „LRT“, spaudoje apie etnografinį Mažosios Lietuvos regioną, kreiptis į atsakingas institucijas dėl šios informacijos ištaisymo.

2. Kreiptis į EKGT, kad teiktų Švietimo ministerijai siūlymus dėl naujų ugdymo programų sudarymo siūlant įtraukti etninės kultūros temas (akcentuojant olimpiadų svarbą). Raštą EKGT parengia R. Jokubaitytė.

3. Inicijuoti susitikimus etnografinio regiono savivaldybėse su mokyklų vadovais dėl etninės kultūros situacijos švietimo įstaigose (R. Jokubaitytė, tarybos nariai).

3. SVARSTYTA. Dėl konkurso „Etnokultūrinė kaimo turizmo sodyba 2020“ organizavimo regione.

Vilma Griškevičienė priminė, kad 2019 m. pirmą kartą buvo organizuotas konkursas „Etnokultūrinė kaimo turizmo sodyba“. Šiame konkurse etnografinį Mažosios Lietuvos regioną atstovavo tik viena sodyba „Ėvė“, esanti Šilutės rajone, Mingės kaime. Neaišku, kokios priežastys lėmė, kad daugiau norinčių dalyvauti nebuvo. Gal reikia tiesiog sodybų savininkus paraginti sudalyvauti, padėti paruošti medžiagą?

Regina Jokubaitytė informavo, kad tiek mūsų regioninėje taryboje, tiek EKGT Vilniuje konkurso nuostatus svarstė, taisė. Atkreiptas dėmesys į MLREKGT pastabas dėl sakralinės mažosios architektūros. Dabar bus balai skiriami už mažosios architektūros puošybos elementus (neišskiriant sakralinių). Ji pristatė konkurso vertinimo prioritetus ir kriterijus, pasikeitusią vertinimo ir balų sistemą. Respublikinėje komisijoje bus po vieną atstovą iš regiono, ko pereitais metais nebuvo. Taip pat bus atsižvelgta į regioninės komisijos vertinimo balų rezultatus. Regina Jokubaitytė prašė tarybos narių pasidomėti, kurios sodybos galėtų dalyvauti.

Elena Tarvainienė paminėjo, kad pasidomės kaimo turizmo sodyba Preiloje.

Regina Jokubaitytė priminė, kad viename iš posėdžių buvo kalbėta apie Pagėgių savivaldybėje esančią sodybą „Senasis Rambynas“.

Liudvika Burzdžiuvienė informavo, kad ši sodyba atitinka architektūrinius kriterijus, bet su etnokultūrine veikla yra spragų.

Birutė Servienė kalbėjo apie unikalią Živilės ir Virginijaus Skirkevičių sodybą Rusnėje, Petro Gečo sodybą Minijos kaime.

Vilma Griškevičienė rekomendavo skatinti dalyvauti šiame konkurse, nes tai reklama ne tik kaimo turizmo sodyboms, bet ir etnografiniam regionui. Taip pat informavo, kad reikia sudaryti komisiją, kuri įvertintų konkurse dalyvaujančias regiono sodybas ir pasiūlė iš anksto deleguoti tarybos narius. Pagal nuostatus Regina Jokubaitytė, specialistė šiam regionui jau yra komisijoje, ji atsakinga už organizavimą konkurso.

Regina Jokubaitytė teigiamai įvertino praeitų metų komisijos darbą ir siūlė į komisiją Birutę Servienę bei Liudviką Burzdžiuvienę.

NUTARTA (bendru sutarimu):

1. Iki rugpjūčio 1d. tarybos nariai pateikia informaciją Reginei Jokubaitytei apie sodybas, kurios galėtų dalyvauti konkurse.

2. Į konkurso regioninio turo vertinimo komisiją deleguoti tarybos narys Birutė Servienė, Liudvika Burzdžiuvienė.

4. SVARSTYTA. Dėl konkrečių pasiūlymų Klaipėdos krašto prisijungimo prie Lietuvos šimtmečio programai.

Vilma Griškevičienė informavo apie Klaipėdos miesto savivaldybę kuria programą šiai datai. Visus pasiūlymus tarybos nariai yra gavę. Jos nuomone dabartiniame variante puikiai atspindėta istorinė, bet ne bendruomeninė veikla. Ji paprašė tarybos narių išsakyti savo nuomones.

Silva Pocytė informavo, kad ji yra sudarytoje Klaipėdos miesto savivaldybės darbo grupėje. Komisija siūlo sukurti vieną bendrą savivaldybių programą, kad būtų viešinama kaip bendras viso regiono projektas. Reikia planuoti ne tik veiklas, bet ir savivaldybių biudžetus šiai datai.

Saulius Sodonis sakė, kad kiekvienais metais LTV skelbia programų konkursus. Reikia siūlyti temas, kurios pristatytų mūsų regioną ir kreiptis į programų kūrėjus Rimą Bružą, Zitą Kelmickaitę, Saulių Pilinkų.

Vilma Griškevičienė priminė, kad Donelaičio metams buvo paskelbtas savivaldybių konkursas programoms kurti. Būtų galima siūlyti tokią konkursą skelbti ir šiai Klaipėdos savivaldybės komisijai. Vienas iš projektų, kuris apima visas regiono savivaldybes, galėtų būti „Vėtrungių kelias“ su specifinėmis temomis. Istoriniai ženklai turi būti pastiprinti bendruomeninėmis veiklomis. Būtina skatinti savivaldybių institucijas dalyvauti Tolygios kultūros programos Klaipėdos apskrities konkurse, nes numatyti prioritetai atitinka lūkesčius.

Silva Pocytė siūlė kreiptis į EKG, kad taryba inicijuotų Seimą sudaryti Valstybinę komisiją šiam jubiliejui paminėti.

NUTARTA:

1. Iki liepos 10 d. teikti siūlymus MLREKGT pirmininkei, kuri pristatytų siūlymus Klaipėdos miesto savivaldybės darbo grupei.

2. Iki rugsėjo 1 d. tarybos nariai Reginai Jokubaitytei siunčia temas, kurios galėtų atskleisti krašto istoriją, etnokultūrą. Tarybos nariai Saulius Sodonis, Birutė Servienė, Liudvika Burzdžiuvienė, Elena Tarvainienė, Silva Pocytė padeda išsiaiškinti, kokios yra galimybės kreiptis į LTV laidų redaktorių, kūrėjus: Zitą Kelmickaitę, Rimą Bružą, Saulių Pilinkų, dėl laidų šiai datai paminėti.

5. SVARSTYTA. Dėl „gyvųjų muziejų“ statuso įteisinimo ir veiklos reglamentavimo. Vilma Griškevičienė priminė, kad visiems tarybos nariams siuntė informaciją apie „gyvųjų muziejų“ idėjas tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, ji klausė ar mūsų regione gali būti tokių muziejų? Jos nuomone, tai galėtų būti Skirvytėlės kaimas (Rusnės mst. Šilutės r.), kuriame yra Kazio Banio sodyba, Švėkšnos seniūnijoje-Mindaugo Nogaičio, Minijos kaime -Petro Gečo.

Milda Kontrimė sakė, kad Lietuvoje yra labai daug asmenybių muziejų ir pats laikas kelti klausimą dėl „Gyvųjų muziejų“ įteisinimo Lietuvoje. Puikus „gyvojo muziejaus“ pavyzdys gali būti tokie muziejai Švedijoje. Idėja -pasirenkama viena diena, vienas laikotarpis - žmogus gauna kitą tapatybę ir gali pabuvoti to laikotarpio aplinkoje. Būtina sąlyga ne pačiupinėti ar paragauti, bet reikia pačiam dalyvauti veikloje. Švedai turi ištikus sandėlius su reikalinga atributika ir kiekvienas žmogus turi galimybę gauti „kitą tapatybę“. Dalyvaudamas tu pats gamini valgi, pats pagyveni to meto laikotarpyje. Tokias programas veda edukatoriai profesionalai.

Vilma Griškevičienė sakė, kad suteikus teisinį statusą būtų suteikta galimybė oficialiai tokiems muziejams vykdyti veiklą.

Birutės Servienės nuomone toks muziejus galėtų būti Mindaugo Nogaičio sodyba Švėkšnos seniūnijoje.

Regina Jokubaitytė informavo, kad dėl „gyvojo muziejaus“ įteisinimo yra pateiktas Seimo nario Roberto Šarknicko siūlymas Seimo Kultūros komitetui. Siūlymas buvo užregistruotas, tačiau susilaukė pasipriešinimo iš Seimo Teisės departamento ir Kultūros ministerijos. EKG sureagavo ir pateikė argumentus, kodėl tikslinga įteisinti tokio tipo muziejus ir Seimo Kultūros komitetas atidėjo klausimo svarstymą ateičiai.

Vilma Griškevičienė apibendrindama išsakyta nuomonė siūlė kreiptis į EKG, kad būtų inicijuotas tyrimas ir parengta „gyvųjų muziejų“ koncepcija Lietuvoje, kurioje būtų ne tik galimybės, bet ir atsakomybė.

NUTARTA (bendru sutarimu):

1. Siūlyti EKG inicijuoti veiksmus, kad būtų atliktas tyrimas ir parengta „gyvųjų muziejų“ Lietuvoje koncepcija (rašta tarybos vardu EKG parengia R. Jokubaitytė).

6. SVARSTYTA. Dėl bendro regiono renginių, skirtų Tautodailės, Eugenijos Šimkūnaitės metams sąvado ir jo tikslinimo.

Regina Jokubaitytė informavo, kad kovo mėnesį buvo sudarytas regiono renginių gidas, skirtas Tautodailės ir Eugenijos Šimkūnaitės metams. Viso surašyta 43 renginiai, įvairios priemonės. Kadangi prasidėjo karantinas ir renginiai buvo uždrausti, kai kurios veiklos vyko virtualiai, todėl reikia sąvadą atnaujinti.

Liudvika Burzdžiuvienė atkreipė dėmesį, kad tokio sąvado nėra gavusi.

Regina Jokubaitytė sakė, kad iš karto atsiųs visiems tarybos nariams sąvadą.

NUTARTA.

1. Tarybos nariai iki liepos 10 d. atsiunčia patikslintą sąvadą specialistei.
2. Patikslintas sąvadas viešinamas EKG tinklalapyje, facebook (atsakinga R. Jokubaitytė) ir kitose svetainėse (atsakingi tarybos nariai).

7. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

Vilma Griškevičienė pasiūlė išklausti informacijas. Ji informavo tarybos narius apie etnografinio Mažosios Lietuvos regiono heraldikos situaciją, į pateiktą užklausa dėl KU mokslinės studijos ir kitus klausimus negauta Heraldikos komisijos atsakymo, nors kreiptasi jau prieš gerą mėnesį.

Regina Jokubaitytė informavo, kad Klaipėdos rajono savivaldybė nedeleguoja naujo nario (vietoj Jolitos Latakienės), nors EKG kreipėsi oficialiai.

Pirmininkė

Vilma Griškevičienė

Sekretorė

Regina Jokubaitytė

